EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2024.6.19.
COM(2024) 624 final

Ajánlás

A TANÁCS AJÁNLÁSA

Szlovénia gazdaság-, szociális, foglalkoztatási, strukturális és költségvetési politikájáról

{SWD(2024) 600 final} - {SWD(2024) 624 final}

Ajánlás

A TANÁCS AJÁNLÁSA

Szlovénia gazdaság-, szociális, foglalkoztatási, strukturális és költségvetési politikájáról

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 121. cikke (2) bekezdésére és 148. cikke (4) bekezdésére,

tekintettel a gazdaságpolitikák hatékony összehangolásáról és a többoldalú költségvetési felügyeletről, valamint az 1466/97/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2024. április 29-i (EU) 2024/1263 európai parlamenti és tanácsi rendeletre[1] és különösen annak 3. cikke (3) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság ajánlására,

tekintettel az Európai Parlament állásfoglalásaira,

tekintettel az Európai Tanács következtetéseire,

tekintettel a Foglalkoztatási Bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdasági és Pénzügyi Bizottság véleményére,

tekintettel a szociális védelemmel foglalkozó bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdaságpolitikai Bizottság véleményére,

mivel:

(1) A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközt létrehozó (EU) 2021/241 európai parlamenti és tanácsi rendelet[2] 2021. február 19-én hatályba lépett. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz reformok és beruházások végrehajtásához nyújt pénzügyi támogatást a tagállamoknak, így az Unió által finanszírozott fiskális impulzust biztosít. Az európai szemeszter prioritásaival összhangban hozzájárul a gazdasági és társadalmi helyreállításhoz, valamint fenntartható reformok és beruházások megvalósításához, különösen a zöld és a digitális átállás előmozdítása, valamint a tagállamok gazdasági rezilienciájának megerősítése érdekében. Emellett közép- és hosszú távon elősegíti az államháztartás helyzetének megerősítését, valamint a növekedés és a munkahelyteremtés fellendítését, továbbá hozzájárul az EU-n belüli területi kohézió javításához és a szociális jogok európai pillérének további végrehajtásához.

(2) A 2023. február 27-én elfogadott REPowerEU-rendelet[3] célja, hogy fokozatosan megszűnjön az Unió függősége az orosz fosszilis tüzelőanyagok behozatalától. Ez

---

1 HL L 2024/1263, 2024.4.30., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

2 Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/241 rendelete (2021. február 12.) a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz létrehozásáról (HL L 57., 2021.2.18., 17. o.), ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj.

3 Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/435 rendelete (2023. február 27.) az (EU) 2021/241 rendeletnek a helyreállítási és rezilienciaépítési tervekbe beillesztendő REPowerEU-fejezet tekintetében történő módosításáról, valamint az 1303/2013/EU rendelet, az (EU) 2021/1060 rendelet és az

hozzájárul az energiabiztonsághoz és az EU energiaellátásának diverzifikálásához, egyúttal segíti a megújuló energiaforrások elterjedését, az energiatárolási kapacitások bővítését és az energiahatékonyság javítását. Szlovénia a REPowerEU célkitűzéseinek elérését elősegítő kulcsfontosságú reformok és beruházások finanszírozása érdekében új REPowerEU-fejezettel egészítette ki nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervét.

(3) 2023. március 16-án a Bizottság kiadta „Az EU hosszú távú versenyképessége: előretekintés a 2030 utáni időszakra” című közleményét[4], amely a szakpolitikai döntések megalapozására és a növekedés fokozásához szükséges keretfeltételek megteremtésére irányult. A közlemény kilenc egymást erősítő tényező mentén határozza meg a versenyképesség keretfeltételeit. Az aktuális termelékenységi kihívások kezelését, valamint az EU és tagállamai hosszú távú versenyképességének fokozását szolgáló tényezőként a közlemény a magántőkéhez való hozzáférést, a kutatást és innovációt, az oktatást és a készségeket, valamint az egységes piacot emeli ki a reformok és a beruházások alapvető célterületeként. A közleményt követően, 2024. február 14-én a Bizottság bemutatta az egységes piacról és a versenyképességről szóló éves jelentését[5]. Az európai egységes piac versenyképességének erősségeit és kihívásait részletesen ismertető jelentés a kilenc versenyképességi tényező alapján követi az éves előrehaladást.

(4) A Bizottság 2023. november 21-én elfogadta a 2024-es éves fenntartható növekedési jelentést[6], amely elindította a gazdaságpolitikai koordináció 2024. évi európai szemeszterét. Az Európai Tanács 2024. március 22-én jóváhagyta a 2024. évi éves fenntartható növekedési jelentésnek a versenyképes fenntarthatóság négy dimenziójára vonatkozó prioritásait. 2023. november 21-én a Bizottság elfogadta a Szlovénia 2024. évi költségvetésiterv-javaslatára vonatkozó véleményt. A Bizottság elfogadta az euroövezet gazdaságpolitikájáról szóló tanácsi ajánlásra vonatkozó ajánlást is, amelyet a Tanács 2024. április 12-én elfogadott, valamint a foglalkoztatási iránymutatások és a szociális jogok európai pillérében foglalt elvek végrehajtását elemző 2024. évi együttes foglalkoztatási jelentésre vonatkozó javaslatot, amelyet a Tanács 2024. március 11-én elfogadott.

(5) 2024. április 30-án hatályba lépett az EU új gazdasági kormányzási kerete. A keret magában foglalja egyrészt a gazdaságpolitikák hatékony összehangolásáról és a többoldalú költségvetési felügyeletről, valamint az 1466/97/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló (EU) 2024/1263 európai parlamenti és tanácsi rendeletet, másrészt a túlzott hiány esetén követendő eljárás végrehajtásáról szóló módosított 1467/97/EK rendeletet és a tagállamok költségvetési keretrendszeréről szóló módosított 2011/85/EU irányelvet[7]. Az új keret célja, hogy fokozatos államháztartási konszolidációval, továbbá reformok és beruházások végrehajtásával

---

(EU) 2021/1755 rendelet, valamint a 2003/87/EK irányelv módosításáról (HL L 63., 2023.2.28., 1. o.), ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj.

4 COM(2023) 168 final.

5 COM(2024) 77 final.

6 COM(2023) 901 final.

7 A Tanács (EU) 2024/1264 rendelete (2024. április 29.) a túlzott hiány esetén követendő eljárás végrehajtásának felgyorsításáról és pontosításáról szóló 1467/97/EK rendelet módosításáról (HL L, 2024/1264, 2024.4.30., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj), és a Tanács (EU) 2024/1265 irányelve (2024. április 29.) a tagállamok költségvetési keretrendszerére vonatkozó követelményekről szóló 2011/85/EU irányelv módosításáról (HL L, 2024/1265, 2024.4.30., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

fenntarthatóvá tegye az államadósságot és előmozdítsa a fenntartható és inkluzív növekedést. Előmozdítja a nemzeti felelősségvállalást, fokozott hangsúlyt helyez a középtávra, emellett hatékonyabbá és következetesebbé teszi a végrehajtást. Minden tagállamnak nemzeti középtávú költségvetési-strukturális tervet kell benyújtania a Tanácsnak és a Bizottságnak. A nemzeti középtávú költségvetési-strukturális tervek a tagállam költségvetési, reform- és beruházási kötelezettségvállalásait tartalmazzák, amelyek a nemzeti törvényhozás ciklusának rendes hosszától függően 4 vagy 5 éves tervezési időhorizontra vonatkoznak. A nemzeti középtávú költségvetési-strukturális tervben foglalt nettó kiadási[8] pályának meg kell felelnie az (EU) 2024/1263 rendeletben előírt követelményeknek, többek között annak, hogy az államadósságot a kiigazítási időszak végére megalapozottan csökkenő pályára kell állítani, vagy ilyen pályán kell tartani, vagy biztosítani kell, hogy a nettó kiadási pálya prudens szinten, a GDP 60 %-a alatt maradjon, továbbá a költségvetési hiányt középtávon a GDP 3 %-a alá kell csökkenteni, és/vagy e referenciaérték alatt kell tartani. Amennyiben egy tagállam elkötelezi magát az (EU) 2024/1263 rendeletben meghatározott kritériumoknak megfelelő releváns reformok és beruházások mellett, a kiigazítási időszak legfeljebb három évvel meghosszabbítható. Az említett tervek elkészítésének támogatása céljából a Bizottság 2024. [június 21-én] iránymutatást fog nyújtani a tagállamoknak a tervek és az elért eredményekről szóló, későbbiekben benyújtandó éves jelentések tartalmára vonatkozóan, és az (EU) 2024/1263 rendelet 5. cikkének megfelelően (adott esetben referenciapályát és technikai információkat tartalmazó) technikai iránymutatást fog küldeni számukra a költségvetési kiigazításokhoz. A tagállamoknak 2024. szeptember 20-ig kell benyújtaniuk középtávú költségvetési-strukturális terveiket, kivéve, ha az adott tagállam és a Bizottság megállapodik a határidő észszerű időtartammal történő meghosszabbításáról. A tagállamoknak biztosítaniuk kell nemzeti parlamentjük bevonását, valamint adott esetben a független költségvetési intézményekkel, a szociális partnerekkel és más nemzeti érdekelt felekkel folytatott konzultációt.

(6) 2024-ben a gazdaságpolitikai koordináció európai szemesztere a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz végrehajtásához igazodóan fejlődik tovább. A helyreállítási és rezilienciaépítési tervek teljes körű végrehajtása változatlanul elengedhetetlen az európai szemeszter szerinti szakpolitikai prioritások teljesítéséhez, mivel a tervek hozzájárulnak az elmúlt években kiadott releváns országspecifikus ajánlásokban azonosított kihívások összességének vagy jelentős részének eredményes kezeléséhez. A 2019., 2020., 2022. és 2023. évi országspecifikus ajánlások ugyanúgy relevánsak maradnak az (EU) 2021/241 rendelet 14., 18. és 21. cikkével összhangban felülvizsgált, aktualizált vagy módosított helyreállítási és rezilienciaépítési tervek tekintetében is.

(7) Szlovénia 2021. április 30-án az (EU) 2021/241 rendelet 18. cikkének (1) bekezdésével összhangban benyújtotta nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervét a Bizottságnak. Az (EU) 2021/241 rendelet 19. cikkének megfelelően a Bizottság az említett rendelet V. mellékletében foglalt értékelési iránymutatásokkal

[8] A 2024. április 29-i (EU) 2024/1263 tanácsi rendelet 2. cikkében meghatározott nettó kiadás (HL L 2024/1263, 2024.4.30., http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj). „Nettó kiadások” alatt a következőket nem tartalmazó kormányzati kiadásokat értjük: i. kamatkiadások, ii. a diszkrecionális bevételi intézkedések, iii. az uniós alapokból származó bevételek által teljes mértékben fedezett, uniós programokkal kapcsolatos kiadások, iv. az Unió által finanszírozott programok társfinanszírozásával kapcsolatos nemzeti kiadások, v. a munkanélküli ellátásokra fordított kiadások ciklikus elemei, valamint vi. az egyszeri és egyéb átmeneti intézkedések.

összhangban értékelte a helyreállítási és rezilienciaépítési terv relevanciáját, eredményességét, hatékonyságát és következetességét. A Tanács 2021. július 20-án elfogadta a Szlovénia helyreállítási és rezilienciaépítési terve értékelésének jóváhagyásáról szóló határozatát[9], amelyet 2023. október 17-én módosítottak a vissza nem térítendő pénzügyi támogatásra vonatkozó maximális pénzügyi hozzájárulásnak az (EU) 2021/241 rendelet 11. cikkének (2) bekezdése szerinti aktualizálása, valamint a REPowerEU-fejezet beillesztése céljából[10]. A részletek folyósításának feltétele, hogy a Bizottság az (EU) 2021/241 rendelet 24. cikkének (5) bekezdésével összhangban határozatot hozzon arról, hogy Szlovénia kielégítően teljesítette a tanácsi végrehajtási határozatban foglalt releváns mérföldköveket és célokat. A kielégítő teljesítés előfeltétele, hogy a korábbi mérföldkövek és célok terén ne következzen be visszalépés.

(8) A Bizottság 2024. június 19-én közzétette a Szlovéniára vonatkozó 2024. évi országjelentést[11]. Ebben értékelte a Tanács által 2019 és 2023 között elfogadott releváns országspecifikus ajánlások végrehajtása terén Szlovénia által elért eredményeket, és számba vette a helyreállítási és rezilienciaépítési terv Szlovénia általi végrehajtását. Ezen elemzés alapján az országjelentés rávilágított a helyreállítási és rezilienciaépítési terv által nem vagy csak részben kezelt kihívásokra, valamint újonnan felmerült és kialakulóban lévő kihívásokra hívta fel a figyelmet. A jelentés értékelte továbbá a Szlovénia által a szociális jogok európai pillérének végrehajtása, a foglalkoztatásra, a készségekre és a szegénység csökkentésére vonatkozó kiemelt uniós célok elérése, valamint az ENSZ fenntartható fejlődési céljainak megvalósítása terén elért eredményeket.

(9) Az Eurostat által hitelesített adatok[12] alapján Szlovénia GDP-arányos költségvetési hiánya a 2022. évi 3,0 %-ról 2023-ban 2,5 %-ra csökknet, míg a GDP-arányos államadósság a 2022. év végi 72,5 %-ról 2023 végére 69,2 %-ra mérséklődött. A 2024-re vonatkozó költségvetés-politikai iránymutatásban[13] foglaltaknak megfelelően a Bizottság a hatályos jogi rendelkezésekkel összhangban kezdeményezni fogja a hiányalapú túlzotthiány-eljárások megindítását. 2024. június 19-én a Bizottság az EUMSZ 126. cikkének (3) bekezdése szerinti jelentést[14] adott ki. A jelentés megvizsgálta Szlovénia költségvetési helyzetét, mivel a 2024-re tervezett államháztartási hiánya meghaladja a Szerződésben a GDP 3 %-ában meghatározott referenciaértéket. Ezen értékelés fényében, valamint a Gazdasági és Pénzügyi Bizottság EUMSZ 126. cikkének (4) bekezdése szerinti véleményének mérlegelését követően a Bizottság a jelentés következtetéseinek megfelelően Szlovénia vonatkozásában júliusban nem szándékozik a túlzotthiány-eljárás megindítását javasolni.

(10) A Tanács 2022. július 12-i ajánlása szerint Szlovéniának 2023-ban biztosítania kell, hogy a nemzeti finanszírozású elsődleges folyó kiadások növekedése összhangban

---

9 A Tanács végrehajtási határozata (2021. július 20.) Szlovénia helyreállítási és rezilienciaépítési terve értékelésének jóváhagyásáról (10612/21).

10 A Tanács végrehajtási határozata (2023. október 16.) a Szlovénia helyreállítási és rezilienciaépítési terve értékelésének jóváhagyásáról szóló, 2021. július 20-i végrehajtási határozat módosításáról (13615/1/23).

11 SWD(2024) 624 final.

12 Eurostat – Euromutatók, 2024. április 22.

13 COM(2023) 141 final.

14 A Bizottság jelentése – Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 126. cikkének (3) bekezdése szerinti jelentés, 2024. június19., COM(2024)598 final.

legyen az összességében semleges költségvetési irányvonallal[15], figyelembe véve az energiaár-emelkedésnek leginkább kitett háztartásoknak és vállalkozásoknak, valamint az Ukrajnából menekülőknek nyújtott ideiglenes és célzott támogatás fenntartását. Az ajánlás azt is tartalmazta, hogy Szlovéniának készen kell állnia arra, hogy a folyó kiadásokat a változó helyzethez igazítsa. Szlovénia részére egyebek mellett azt az ajánlást is megfogalmazták, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz és más uniós források felhasználásával fokozza a zöld és a digitális átállásra, illetve a REPowerEU kezdeményezés figyelembevételével az energiabiztonságra irányuló közberuházásokat. A Bizottság becslései szerint a költségvetési irányvonal[16] 2023-ban restriktív volt, és a GDP 0,5 %-ának felelt meg, magas inflációs környezetben. A nemzeti finanszírozású (a diszkrecionális bevételi intézkedések nélkül számított) elsődleges folyó kiadások 2023. évi növekedése a GDP 0,4 %-ának megfelelő restriktív hatást gyakorolt a költségvetési irányvonalra. A kiadásoknál figyelembe vették, hogy az energiaár-emelkedésnek leginkább kitett háztartásoknak és vállalkozásoknak nyújtott célzott szükséghelyzeti támogatási intézkedések költsége a GDP 0,3 %-ával csökken. A nemzeti finanszírozású elsődleges folyó kiadások 2023. évi növekedése összhangban volt a tanácsi ajánlással. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz vissza nem térítendő támogatásai és más uniós alapok által finanszírozott kiadások 2023-ban a GDP 1,3 %-át tették ki. A nemzeti finanszírozású beruházások 2023-ban a GDP 4,6 %-át tették ki, ami 2022-höz képest 0,2 százalékpontos éves csökkenést jelent. Szlovénia addicionális beruházásokat finanszírozott a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből és más uniós alapokból. Szlovénia a zöld és a digitális átállásra, valamint az energiabiztonságra – például a vasúti infrastruktúrára, a megújuló energiaforrásokra és a természeti katasztrófák megelőzésére – irányuló közberuházásokat finanszírozott, részben a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből és más uniós forrásokból.

(11) A Bizottság 2024. tavaszi előrejelzése szerint a reál-GDP 2024-ben 2,3 %-kal, 2025-ben pedig 2,6 %-kal nő, a HICP-infláció pedig 2024-ben 2,8 %, 2025-ben pedig 2,4 % lesz.

(12) A Bizottság 2024. tavaszi előrejelzése 2024-re a GDP 2,8 %-ának megfelelő költségvetési hiányt vetít előre, és azzal számol, hogy a GDP-arányos államadósság 2024 végére 68,1 %-ra csökken. A hiány 2024. évi növekedése főként a magasabb közberuházásokat tükrözi, magában foglalva az árvizeket követő újjáépítésre fordított, nemzeti finanszírozású kiadásokat és a szociális juttatások indexálását, de mindezt részben ellensúlyozza a támogatások csökkenése, a magas energiaárak hatásának ellensúlyozását célzó, bevételcsökkentő intézkedések visszavonása és a társaságiadó-kulcs átmeneti növelése. A Bizottság becslései alapján a költségvetési irányvonal 2024-ben várhatóan restriktív lesz, a GDP 0,2 %-ának megfelelő mértékben.

---

[15] A Bizottság 2024. tavaszi előrejelzése alapján Szlovénia esetében a potenciális kibocsátás középtávú növekedése, amelyet a költségvetési irányvonal méréséhez használnak, nominális értéken 2023-ban 11,5 %-ra tehető, a tízéves átlagos potenciális reálnövekedési ráta és a 2023. évi GDP-deflátor alapján.

[16] A költségvetési irányvonal az államháztartás mögöttes költségvetési pozíciójában bekövetkezett éves változás mérőszáma, amely a nemzeti és az uniós finanszírozású költségvetési intézkedések összesített hatásából eredő gazdasági impulzust tükrözi. A költségvetési irányvonal i. a középtávú potenciális növekedésnek és ii. az elsődleges kiadások változásának a különbsége, ahol az elsődleges kiadások nem tartalmazzák sem a diszkrecionális bevételi intézkedéseket, sem a Covid19-válsággal kapcsolatos ideiglenes szükséghelyzeti intézkedéseket, viszont tartalmazzák a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz és más uniós alapok vissza nem térítendő támogatásaiból finanszírozott kiadásokat.

(13) A Bizottság 2024. tavaszi előrejelzése szerint a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből származó vissza nem térítendő támogatásokból finanszírozott kiadások nagysága 2024-ben a GDP 0,7 %-a lesz, szemben a 2023. évi 0,2 %-kal. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz vissza nem térítendő támogatásaival finanszírozott kiadások magas színvonalú beruházásokat és termelékenységnövelő reformokat tesznek majd lehetővé anélkül, hogy közvetlen hatással lennének Szlovénia államháztartási egyenlegére és államadósságára. A Bizottság 2024. tavaszi előrejelzése szerint 2024-ben várhatóan a kiadásoknak a GDP 0,4 %-át kitevő részét fedezik a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből származó hitelekből, szemben a 2023. évi 0,1 %-kal.

(14) A Tanács 2023. július 14-én azt ajánlotta[17], hogy Szlovénia biztosítson prudens költségvetési politikát, különösen azáltal, hogy a nemzeti finanszírozású nettó elsődleges kiadások[18] nominális növekedését 2024-ben legfeljebb 5,5 %-ra korlátozza. A Bizottság a 2023. évi költségvetés végrehajtásával és a 2024. évi költségvetésiterv-javaslatok elkészítésével összefüggésben felhívta a tagállamok figyelmét arra, hogy a 2023. évi tényadatok függvényében javasolni fogja a hiányalapú túlzotthiány-eljárások megindítását a Tanácsnak. A Bizottság 2024. tavaszi előrejelzése szerint Szlovénia nemzeti finanszírozású nettó elsődleges kiadásai 2024-ben 5,6 %-kal fognak emelkedni[19], ami meghaladja az ajánlott maximális növekedési rátát. A nettó nemzeti finanszírozású elsődleges kiadások ajánlott maximális növekedési rátáját meghaladó többletkiadások 2024-ben a GDP kevesebb mint 0,1 %-át teszik ki. Így fennáll annak a kockázata, hogy az ország nem felel meg teljes mértékben a tanácsi ajánlásnak.

(15) A Tanács továbbá azt ajánlotta, hogy Szlovénia 2023–2024-ben a lehető leghamarabb vezesse ki a hatályban lévő szükséghelyzeti energiatámogatási intézkedéseket, és az így keletkező megtakarításokat fordítsa a költségvetési hiány csökkentésére. Emellett a Tanács pontosította, hogy amennyiben az energiaárak újbóli emelkedése miatt új támogatási intézkedésekre vagy a meglévők folytatására lesz szükség, Szlovéniának biztosítania kell, hogy ezek a kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartások és vállalkozások védelmére irányuljanak, beleférjenek a költségvetési keretekbe, és megőrizzék az energiamegtakarításra irányuló ösztönzőket. A Bizottság 2024. tavaszi előrejelzése szerint a szükséghelyzeti energiatámogatási intézkedések nettó költségvetési terhe[20] 2023-ban a GDP 1,4 %-át, 2024-ben 0,1 %-át, 2025-ben pedig 0,0 %-át teszi ki. Mindenekelőtt a gáz- és villamosenergia-szolgáltatók számára a

---

17 A Tanács ajánlása (2023. július 14.) Szlovénia 2023. évi nemzeti reformprogramjáról, amelyben véleményezi Szlovénia 2023. évi stabilitási programját (HL C 312., 2023.9.1., 224. o.).

18 A nettó elsődleges kiadások alatt a következők nélkül számított nemzeti finanszírozású kiadásokat értjük: i. a diszkrecionális bevételi intézkedések, ii. a kamatkiadások, iii. a ciklikus munkanélküliségi kiadások, valamint iv. az egyszeri és egyéb átmeneti intézkedések.

19 Ez figyelembe veszi a 2023. augusztusi árvizeket követő újjáépítés rövid távú vészhelyzeti költségeihez kapcsolódó, 2024-ben a GDP 0,7 %-ának megfelelő egyszeri intézkedéseket (valamint 2023-ban a GDP 0,4 %-át kitevő, ugyanezen okból végrehajtott egyszeri intézkedéseket). Emellett az EU Szolidaritási Alapja az előrejelzések szerint 2023-ban a GDP 0,15 %-ának, 2024-ben a GDP 0,3 %-ának, 2025-ben pedig a GDP 0,15 %-ának megfelelő mértékben fedez vészhelyzeti költségeket. A Tanács 2023. július 14-én hivatkozott az Olaszországot 2023 májusában sújtó pusztító árvizekre is, és egyetértett azzal, hogy az ezen árvizekhez kapcsolódó közvetlen szükséghelyzeti támogatás költségeit figyelembe veszik a megfelelés későbbi értékelése során, és a támogatást elvben egyszeri és ideiglenes intézkedésnek fogják tekinteni. Hasonló volt a megközelítés a Szlovéniát 2023 augusztusában sújtó pusztító árvizek összefüggésében is.

20 Ez a szám az említett kiadási és bevételi intézkedések éves költségvetési terhét mutatja, adott esetben az energiaszolgáltatók által a rendkívüli nyereségükre kivetett adók levonásával.

hatósági árak bevezetése miatt biztosított kompenzáció 2024-ben is hatályban marad, hatása azonban csekély lesz. Ha az így keletkező megtakarításokat a tanácsi ajánlásnak megfelelően a költségvetési hiány csökkentésére használják fel, akkor az az előrejelzések szerint 2024-ben a GDP 1,3 %-ának megfelelő mértékű költségvetési kiigazítást eredményezne, miközben ugyanebben az évben a nettó nemzeti finanszírozású elsődleges kiadások[21] a GDP 0,1 %-ának megfelelő restriktív hatást gyakorolnak a költségvetési irányvonalra. Az előrejelzés szerint a szükséghelyzeti energiatámogatási intézkedéseket 2023–2024-ben a lehető leghamarabb kivezetik. Ez összhangban van a Tanács ajánlásával. Mindazonáltal a kapcsolódó megtakarításokat az előrejelzés szerint nem használják fel teljes mértékben az államháztartási hiány csökkentésére. Emiatt fennáll annak a kockázata, hogy az ország nem felel meg a tanácsi ajánlásnak.

(16) A Tanács emellett azt is ajánlotta, hogy Szlovénia tartsa fenn a nemzeti finanszírozású közberuházások szintjét, és biztosítsa a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből származó vissza nem térítendő támogatások és más uniós alapok hatékony felhasználását, különösen a zöld és a digitális átállás előmozdítása érdekében. A Bizottság 2024. tavaszi előrejelzése szerint a nemzeti finanszírozású közberuházások (a 2023. évi GDP-arányos 4,6 %-hoz képest) 2024-ben a GDP 5,3 %-ára nőnek. Ez összhangban van a Tanács ajánlásával. Másrészről az uniós forrásokból (többek között a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből nyújtott vissza nem térítendő támogatásokból) finanszírozott közkiadások a 2023. évi GDP-arányos 1,3 %-hoz képest 2024-ben várhatóan változatlanok maradnak (1,3 %).

(17) Az előrejelzés zárónapján ismert gazdaságpolitikai intézkedések alapján, és változatlan szakpolitikát feltételezve a Bizottság 2024. tavaszi előrejelzése 2025-ben a GDP 2,2 %-ának megfelelő költségvetési hiányt valószínűsít. A hiány 2025. évi csökkenése főként a tartós ápolás-gondozáshoz való új hozzájárulás bevezetését tükrözi, amely 2025 júliusától fizetendő, és amely az előrejelzések szerint a GDP mintegy 0,4 %-ának megfelelő mértékben növeli a társadalombiztosítási járulékokat. Az árvizek utáni újjáépítésre fordított kiadások fokozatos csökkentése hatással lesz a közberuházásokra, amelyek az előrejelzések szerint 0,4 százalékponttal csökkennek, a GDP 5,4 %-ára. A GDP-arányos államadósság 2025 végére várhatóan 66,4 %-ra csökken.

(18) Szlovéniában a népesség elöregedésével kapcsolatos költségek jelentős növekedése várható, ami az elkövetkező évtizedekben az egészségügyi ellátásra, a tartós ápolásra-gondozásra és a nyugdíjakra fordított kiadások növekedését fogja eredményezni. A helyreállítási és rezilienciaépítési terv már számos intézkedést tartalmaz a költségvetés fenntarthatóságának támogatására. A terven túl fontos lenne a kiadások nyomon követése a szociális védelem megfelelőségének és költségvetési fenntarthatóságának biztosítása érdekében. A kiadási felülvizsgálatokat fel lehetne használni az alacsonyabb prioritású területek vagy a nem hatékony kiadások azonosítására. A felszabadított pénzeszközöket ezután át lehetne csoportosítani új költségvetési kihívások kezelésére, többek között a szociális védelem területén. A kiadások hatékonyságának növelése érdekében elengedhetetlen lenne, hogy a nyomonkövetési

[21] E hatás, amely a nominális GDP arányaként fejezhető ki, az elsődleges államháztartási kiadások változásának és a középtávú (tízéves) átlagos potenciális nominális GDP-növekedésnek az összevetéséből adódik, ahol az elsődleges államháztartási kiadások nem tartalmazzák i. a diszkrecionális bevételi intézkedések járulékos költségvetési hatását ii. az egyszeri kiadásokat, iii. a ciklikus munkanélküliségi kiadásokat, valamint iv. a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz és más uniós alapok vissza nem térítendő támogatásaiból finanszírozott kiadásokat.

intézkedéseket gyorsan végrehajtsák, és azok összhangban legyenek a folyamatban lévő strukturális reformokkal.

(19) Szlovéniában az adóbevételek GDP-hez viszonyított aránya továbbra is az uniós átlag alatt van, összetétele pedig nem elég kedvező a növekedés szempontjából. A legfelső személyijövedelemadó-sáv és a különböző jövedelmi szintek munkát terhelő adóéke továbbra is a legmagasabbak között van az EU-ban, míg a vagyonadók – beleértve a rendszeres ingatlanadókat is – továbbra is nagyon alacsonyak, arányuk nem éri el az uniós átlag felét. A munkát terhelő adóék csökkentése mérsékelné a munkaerőköltségeket, növelné a munkaerő iránti keresletet és javítaná a versenyképességet. A magasabb nettó bérek fellendíthetik a munkaerő-kínálatot. Bár a környezetvédelmi adókból származó bevételek aránya meghaladja az uniós átlagot, az adórendszert fel lehetne használni a zöld célkitűzések további előmozdítására, többek között „a szennyező fizet” elv alkalmazásával.

(20) Szlovéniában a közberuházások meghaladják az uniós átlagot, és az elmúlt néhány évben növekedtek. Eredményességüket és hatékonyságukat azonban javítani lehetne a közberuházások tervezésének ágazatok és minisztériumok közötti jobb összehangolásával. A hosszú távú tervezési dokumentumok koherens csomagja és a potenciális beruházásokra vonatkozó integrált középtávú terv szintén a közberuházások hatékonyságának javítására szolgáló eszközök lehetnek, beleértve a projekteknek a nemzeti és európai prioritásokkal összhangban történő rangsorolását. Ez hozzájárulna az ország növekedési potenciáljának és költségvetési fenntarthatóságának növeléséhez is.

(21) Az (EU) 2021/241 rendelet 19. cikke (3) bekezdésének b) pontjával és V. mellékletének 2.2. kritériumával összhangban a helyreállítási és rezilienciaépítési terv 2026-ig végrehajtandó, egymást erősítő reformok és beruházások széles körét tartalmazza. Ezek várhatóan hatékonyan hozzájárulnak a releváns országspecifikus ajánlásokban azonosított kihívások összességének vagy jelentős részének kezeléséhez, valamint nemzeti energia- és klímatervének megvalósításához. Szlovénia hosszú távú versenyképességének a zöld és a digitális átállás révén történő fokozásához, és ezzel egyidejűleg a társadalmi méltányosság biztosításához elengedhetetlenül fontos, hogy a REPowerEU-fejezettel kiegészített terv eredményes végrehajtása e szűkös időkereten belül gyorsan megvalósuljon. A tervben foglalt kötelezettségvállalások 2026 augusztusáig történő teljesítése szempontjából meghatározó jelentőséggel bír, hogy Szlovénia – a felmerülő késedelmek kezelésével – folytassa a reformok végrehajtását és felgyorsítsa a beruházásokat, miközben stabil igazgatási kapacitást biztosít. A helyreállítási és rezilienciaépítési terv sikeres végrehajtásához alapvető fontosságú a helyi és regionális hatóságok, a szociális partnerek, a civil társadalom szereplői és más releváns érdekelt felek szisztematikus bevonása a széles körű felelősségvállalás biztosítása érdekében.

(22) A kohéziós politikai alapok félidős felülvizsgálatának részeként Szlovéniának az (EU) 2021/1060 rendelet 18. cikkével összhangban 2025 márciusáig felül kell vizsgálnia az egyes programokat, figyelembe véve többek között a 2024. évi országspecifikus ajánlásokban azonosított kihívásokat, valamint nemzeti energia- és klímatervét. Az egyes programokhoz nyújtott uniós finanszírozás végleges összegét e felülvizsgálat alapján fogják meghatározni. Szlovénia haladást ért el a kohéziós politika és a szociális jogok európai pillérének végrehajtása terén, de továbbra is kihívásokkal szembesül, és változatlanul jelentős egyenlőtlenségek állnak fenn a fővárosi régió és az ország többi része között. Elengedhetetlen a kohéziós politikai programok végrehajtásának felgyorsítása az adminisztratív kapacitás nemzeti és regionális szintű

megerősítésével együtt. A programok keretében elfogadott prioritások még mindig relevánsak. A közigazgatási kapacitásra vonatkozó intézkedéseken túl különösen fontos a zöld beruházások folytatása, különös tekintettel az árvízvédelmi és az éghajlatváltozás mérséklésére irányuló intézkedésekre, előnyben részesítve a természetalapú megoldásokat. Ugyanilyen fontos a fenntartható közlekedésbe történő beruházások folytatása a személygépkocsival történő ingázástól való nagyfokú függés csökkentése érdekében. A szén fokozatos kivezetését támogató, az igazságos átmenetre vonatkozó területi tervek végrehajtása változatlanul kulcsfontosságú. A köz- és magánszféra közötti K+F-partnerségek továbbra is relevánsak a munkatermelékenység növelése érdekében. Fontos továbbá előmozdítani a felnőttkori tanulást, többek között a digitális és zöld készségek terén, valamint az aktív munkaerőpiaci szakpolitikákat, ugyanakkor korszerűsíteni és digitalizálni kell a szociális és munkaerőpiaci szolgáltatásokat. A társadalmi befogadás támogatása érdekében prioritás az intézménytelenítés felgyorsítása és a minőségi, megfelelő és megfizethető közösségi szociális szolgáltatások – különösen a tartós ápolás-gondozás – fejlesztése. Szlovénia a Stratégiai Technológiák Európai Platformja kezdeményezést is felhasználhatná a tiszta és erőforrás-hatékony technológiák fejlesztésére és gyártására irányuló beruházások fellendítése érdekében, különösen a megújulóenergia- és a fűtési ágazatban.

(23) A helyreállítási és rezilienciaépítési terv és más uniós alapok által kezelt gazdasági és szociális kihívásokon felül Szlovénia számos további kihívással néz szembe az államháztartás fenntarthatóságával, a munkaerő- és szakemberhiánnyal, valamint a szűkös kockázatitőke-befektetésekkel és a K+F-be és az innovációba történő beruházásokkal kapcsolatban.

(24) A 2022. évi nemzetközi tanulói teljesítménymérési program (PISA) az alapkészségek jelentős romlását tárta fel (különösen az olvasás és a matematika területén). A gyengén teljesítő 15 éves diákok arányának növekedése, valamint a matematika és az olvasás terén legjobban teljesítők számának csökkenése a jövőben negatív hatással lehet Szlovénia készségkínálatára és versenyképességére. Az iskolai tantervek folyamatban lévő reformja olyan intézkedéseket is magában foglalhatna, amelyek elősegítik az alapkészségek megerősítését a zöld és digitális készségek, a nyelvtanulás, valamint a vállalkozói és pénzügyi kompetenciák javítása mellett, továbbá a tanári hivatást is vonzóbbá lehetne tenni.

(25) A Bizottság vállalkozói bizalomra vonatkozó felmérése[22] alapján a szlovén ipar vállalatvezetői 2021 közepe óta nagyon erős tevékenységkorlátozó tényezőként számolnak be a munkaerőhiányról. A betöltetlen álláshelyek aránya ugyancsak jelentősen meghaladja az uniós átlagot. A helyreállítási és rezilienciaépítési terv keretében hozott intézkedések ellenére a túlzottan nehézkes jogi követelmények miatt továbbra is jelentős a külföldi munkavállalók kérelmei terén fennálló ügyhátralék. A munkaerő- és szakemberhiány már most is hátráltatja a beruházásokat és a termelést, különösen az iparban. Akadályozza továbbá a zökkenőmentes szolgáltatásnyújtást, beleértve az egészségügyi ellátást és a tartós ápolás-gondozást is. Ezért a versenyképesség és a növekedés fellendítése érdekében kulcsfontosságú a munkaerő-kínálat növelése, többek között a munkaerőpiaci részvétel további ösztönzése, a nem uniós országokból érkező munkavállalók vonzása, valamint a migráns munkavállalók munkaerőpiaci és társadalmi integrációjának megerősítése révén.

[22] Idősorok – Európai Bizottság (europa.eu).

(26) Az állami kutatási kiadások, a vállalatok nem kutatási innovációs kiadásai és az egy alkalmazottra jutó innovációs kiadások még mindig viszonylag alacsonyak Szlovéniában. A kockázatitőke-befektetések GDP-hez viszonyított aránya ugyancsak alacsony, különösen az uniós átlaghoz képest, ami hátrányosan befolyásolja az üzleti dinamikát, és ezáltal a vállalatok innovációs és növekedési kapacitását. Ez viszont hátráltatja Szlovénia versenyképességének javulását. A kockázati tőke feltételeinek további javítása hozzájárulhatna több külföldi tőke vonzásához és elősegíthetné az innovatív induló vállalkozások fellendülését.

(27) Az euroövezeti tagállamok gazdaságai közötti szoros összefonódásokra és a gazdasági és monetáris unió működéséhez való együttes hozzájárulásukra tekintettel 2024-ben a Tanács azt ajánlotta, hogy az euroövezeti tagállamok tegyenek intézkedéseket – többek között helyreállítási és rezilienciaépítési terveik révén – az euroövezet gazdaságpolitikájáról szóló ajánlás végrehajtása érdekében. Szlovénia esetében az 1., 2., és 3. ajánlás hozzájárul az első, a második, a harmadik és a negyedik euroövezeti ajánlás végrehajtásához,

AJÁNLJA, hogy Szlovénia 2024-ben és 2025-ben tegyen intézkedéseket a következők érdekében:

1. Kellő időben nyújtsa be a középtávú költségvetési-strukturális tervet. A megreformált Stabilitási és Növekedési Paktum követelményeinek megfelelően 2025-ben korlátozza a nettó kiadások[23] növekedését olyan mértékűre, amely összhangban van azzal, hogy az államadósság középtávon megalapozottan csökkenő pályára kerül, és hogy az államháztartási hiány a Szerződésben a GDP 3 %-ában meghatározott referenciaérték alatt marad. Biztosítsa a szociális védelem költségvetési fenntarthatóságát, és az adóbevételeken belül helyezzen nagyobb hangsúlyt a fokozottan növekedésbarát és fenntartható forrásokra. Javítsa a közkiadások hatékonyságát a kiadások felülvizsgálata és a közberuházások jobb irányítása révén.

2. Erősítse meg az uniós alapok kezeléséhez szükséges közigazgatási kapacitást, gyorsítsa fel a beruházásokat és tartsa fenn a reformok végrehajtásának lendületét. Kezelje a felmerülő késedelmeket, lehetővé téve a REPowerEU-fejezetet is magában foglaló helyreállítási és rezilienciaépítési terv folyamatos, gyors és hatékony végrehajtását, biztosítva a reformok és beruházások 2026 augusztusáig történő befejezését. Gyorsítsa fel a kohéziós politikai programok végrehajtását. A félidős felülvizsgálat keretében továbbra is összpontosítson az elfogadott prioritásokra, figyelembe véve a Stratégiai Technológiák Európai Platformja kezdeményezés által a versenyképesség javítására kínált lehetőségeket.

3. Erősítse meg a versenyképességet a készségszintek további növelésével, annak biztosításával, hogy a folyamatban lévő tantervi reform az alapkészségek megerősítését is segíti, a munkaerőhiány kezelésével, valamint az üzleti dinamikának és a nagy növekedési potenciállal rendelkező vállalkozások létrehozásának a kockázatitőke-befektetések és az intézményi befektetők, valamint a kutatásba,

[23] Az (EU) 2024/1263 rendelet 2. cikkének 2. pontja szerint „nettó kiadások” a következőket nem tartalmazó kormányzati kiadások: kamatkiadások, a diszkrecionális bevételi intézkedések, az uniós alapokból származó bevételek által teljes mértékben fedezett, uniós programokkal kapcsolatos kiadások, az Unió által finanszírozott programok társfinanszírozásával kapcsolatos nemzeti kiadások, a munkanélküli ellátásokra fordított kiadások ciklikus elemei, valamint az egyszeri és egyéb átmeneti intézkedések.

fejlesztésbe és innovációba történő beruházások feltételeinek javítása révén történő előmozdításával.

Kelt Brüsszelben, -án/-én.

a Tanács részéről
az elnök